

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gaudendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1664

§. I. Proponitur ingens hominum, non fortunis modò, sed naturae dotibus
inter se differentium, & nihilominus promiscuè inter se habitantium,
varietas, multarum perturbationum causa. Verùm homines ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-13517

stentari potuisse; nec verò etiam hominum æternam salutem conuenientius potuisse procurari. Ex quò illud fiet consequens, neminem alienis malis, seu ex naturæ vitio, prout sunt fastidiosi conuiuentium mores, seu etiam ex fortunæ mutatione oriantur, imò ne suis quidem debere quemquam magnoperè perturbari.

S. I.

Proponitur ingens hominum, non fortunis modo, sed naturæ dotibus, moribus, indole, ingenio inter se differentium, & nihilominus inter se promiscue habitantium varietas, multarum perturbationum causa; verum homines inter se tam varios, promiscue sibi conuiuere debuisse ostenditur.

Proponitur querela, quod in hominibus qui tamen naturæ pares sunt, tanta se nihilominus, diffinitudo,

In bonis fortuna.

GRatias omnino maximas, iniustis licet hominum de Dei Prouidentia conquerentium vocibus: quò enim querimonias magis accumulans, easque accuratius expendo, eò magis illa mihi, pleniusque elucescit. Iniuriam sanè maximam humano generi fecisse videtur Deus, dona sua, naturam inquam muneram, tantam inæqualitatem inter homines quòd disperferit; iniquum enim est, inter æquales æqualitatem non seruari. At ego id assero, nunquam æquorem se hominibus præstitisse Deum: æquissimumque fuisse, varietatem tantam & inæqualitatem, quòd induxerit. Quòd clarè ut expendam, audiendæ sunt prius conquerentium voces; ne nullitent denuò inauditos esse condemnatos se.

An non id stupendum inquires, quòd cum homines primam originem & naturam pares sint, tam impares tamen esse non fortunam modo, sed & animi corporisque dotibus? quasi si natura, quæ omnium communis mater est, non paucis fuerit rigida nouerca. Hæc quidem perturbationum inter nos, & non minima est origo. Quid enim? imprimis (inde tamen id consequitur) vnus pauper est alter diues; quòd quidem fortunæ est. Tamen ut vt sit, vnus commodis vndique diffluit, lautè comedit, stertit sine curis, fora obambulat nullius rei sollicitus, late imperat, seruos habet ad nutum obsequentes; denique viuit, oblectatur curis vacuus,

vacuus, deliciarum plenus. Alter interim non viuit, sed ad di-
menſum quotidie victitat, nullus ei prouentus niſi quem manus
rigidæ calliſque dant obductæ; nullus ei fructus prouenit niſi
quem figauit immanis ſudor; & tamen homines ſunt naturâ pa-
res, conditione ſimiles.

3. Deinde, vnus quidem vir eſt, hoc eſt, robuſto virilique corpo-
re; alter famina plurimis certè, præ viro, corporis implicata in-
commodis. Et inter hos iterum ſumma eſt varietas. Aliqui nam-
que, membris ſunt benè compactis, bonâ valerudine, corpore
contra aëris inclementiam probè firmato; alii, carne tam
flaccidâ, viribus tam remiſſis, capite tam poroſo, vt minimâ
perſentur aurâ, & in cathartos toti diſſuant; Ah non tamen ex
eâdem omnes eruti terræ maſſâ; qui ſit ergo, vt in tam diſpares
teſtas lutum tam ſimile, idem planè ſigulus coegerit? certe pa-
ria eademque, pari modo eodemque labore poterat efformare.

4. Præter hæc, quanta Deus bone in ſingulis eſt geniorum, inge-
niorumque diuerſitas! ſtupidus hic nihil percipit, nad omnia
cœcutit, merum ſtuporem dixeris; alter perſpicaciſſimi eſt inge-
nij. Rurſus inter hos, mira multis facilisque in perecipiendis
rebus eſt agilitas, ſed in retinendis fallaciſſima memoria; alijs
ingenium ſit licet tardius, peruadunt tamen ſtudio & perſum-
punt omnia, eaque quæ ſemel mente complexi ſunt, memoriâ
retinent tenaciſſimâ. Rurſus non omnibus ſtudijs, eadem eod-
dem modo apta ſunt ingenia; quædam his, his alia percolendis
magis ſunt accommoda. Denique qui bono valet ingenio, iu-
dicio ſæpè eſt exiguo, ſæpè exotico, ſæpius nullo: quibus in per-
cipiendo ingenium, & iudicium in diſcernendo, non raro de eſt
memoria; & tandem quibus eſt animus ad omnia compoſitus,
ijs de eſt corporis valetudo; anima agentis neceſſariam inſtrui-
mentum.

5. At verò magnum illud geniorum, indolis, morum, animo-
rum ad varia inclinatum diſſidium inter homines qui conſi-
derat, id fanè inueniet, ne duos quidem reperiit in toto terra-
rum orbe ſibi conſtantes, ſibi que ſimiles. Id verò quis ferat?
hinc iurgia, hinc diſſidia, hinc auerſiones mentium, hinc ani-
morum perturbationes. Vnus enim faceto liberalique eſt inge-
nio, alter malancolico, ſibi aliſque retrico; ille iocis delectatur
& cantibus, hinc iſta ſaſtidio ſunt, lacrymis oblectandum cre-
das.

In corporis
robor e
conſtitutio-
ne.

In ingenio
et animâ
dotibus.

In moribus
et animâ
dotibus.

das: hic tardus est linguâ, manibus remissus, toto corpore len-
 tus & frigidus, neque facile hominem moueas nisi vi propulsum;
 ille vegetus, alacris sanguine, in agendo celer, fertur suo genio
 promptus ad omnia, sibi semper similis, semper lætus. Illum si
 tacillum moueas, illico in ignes dissilit, in furias agitur abreptus
 irâ; hunc omnibus cōmendat ingenita mansuetudo. Illum comi-
 ras, affabilitas, facilisque genius cunctis charum faciunt & ama-
 bilem; hunc verò rusticitas, inconditi corporis motus, insulsque
 gestus cunctis inuisum reddant, in syluas ablegandum procla-
 mant omnes, vbi *Rudi puer excidit alno*. En quanta hominum
 varietas, quàm dispar omnium cōditio. Et inter hos dum vi-
 uitur, quis possit placidè viuere?

de agere ad
 re a rebus
 manifestum
 est

Imò in co-
 dem homi-
 ne, pro re-
 et varie.
 Ecce tanta
 variatio,
 audib.

Lamentari, vt video, rursus incipis. Verùm an dixisti omnia?
 an omnem mouisti lapidem? Haud reor; nam illud prætermi-
 sisse non debueras, quod tamen maximum querimonijs tuis da-
 bit pondus; diuersitatem hanc tam variam tamque intolerabi-
 lem, non in diuersis modo hominibus reperiri; sed quod pessim-
 um est, & in vno eodemque homine, pro rerum temporumque
 varietate, varios reperiri homines, inter se maximè dissidentes,
 semper varios, rarò eodè. Hæc sanè res est, vt feratur, diffi-
 cillima; quæque rectam conuiuentium societatem, imò ciuitatū
 ordinationem probam, ciuiumque coniunctionem reddit pro-
 fus difficilem. Si enim suis homines moribus constarent, ge-
 nioque constanter & mordicus inhaerent, scio ego, inquis tu,
 quò pacto forent omnia ordinanda. Ain verò scis? age porrò,
 ordina.

6.

Huic incō-
 modo sul-
 tū credū
 obuiari
 posse, si si-
 milia genij
 homines
 simul ha-
 buerint.

Quod si, inquis, melancholico qui sunt genio semper tales fo-
 genti, qui lætâ indole semper læti, iracundi semper colerici, ad
 studia propensū semper sibi constantes & sic deinceps; tūm sanè
 ciuitatem totam in compita vicosque diuiderem ego, statue-
 remque, vt omnes, qui eiusdem genij sunt, iisdem in vicis quasi
 tributim habitarent, vt modò solent veteramentarij, veterum-
 que vestium interpolatores. Sic ergo Iouiales illos genijque le-
 pidi homines, in vnum vicum compingerem; isthuc musicos;
 isthuc cytharædos, isthuc viatores, isthuc vina, isthuc cōquos,
 isthuc bellaria, isthuc parasitos, isthuc aleas, isthuc tessulas, om-
 niaque oblectamentorum genera per classes suas ritè dispone-
 rem. Sanè sic compositi viuere poterunt pro genio suo, cantare
 ad

7.

226

ad raiim vsque, saltare dum toto corpore sudor diffluat, idque sine tetricorum hominum murmurationibus aut impendio, qui sibi semper occlamant obtundi caput, cum quis agit lepide, aut loquitur iucunde.

8. Deinde verò, hisce rectè ex sententiâ compositis, omnes illos Saturni æmulos, melancolicos, inquam, quibus nunquam ne sibi secum quidem conuenit; silicernia, terræ pondera, quibus caput nigris semper oppletum vaporibus & talento grauius in terram propendet, in extrema amandarem vrbis compita, Septentrioni, frigido nimirum vento maxime exposita? ijsque yespillones, libitinos, sandapilarios, & quotquot corporibus sepeliendis impendunt operam, interfererem; tetricos quoque rerum omnium indagatotes & censors, qui murmurandi materiam vndique conquirent. Illic sanè admurmurent, arroderent & se & omnia pro suo libitu; steterent, plangerent, lachrymarentur, sine audientium inuidiâ aut fastidiò: omnes enim eiusdem sunt genij.

9. Iam verò bellicosos illos, illos Martis pullos, quibus exstuat bilis, & ira est feruentior, quos bella delectant & iurgia, quis non iudicet vnâ compingendos? habitent certè inter eos cultrarij, ensium armorumque politores, per me licet, vt instrumenta genio suo apta ad manum habeant. Isthic narrare poterunt bella, & quibus interfuere prælia; isthic noua poterunt concitare bella, iurgari, clamare, & rixis miscere omnia; pugnare si libet denique, & mutuis sese vulneribus confodere. Agent certè pro suo genio, nec vllius nisi suo impendio.

10. Sapientes autem viros, non est dubium, quin vnâ necesse sit coniuere, vt conferant studia, vt se animent, vt extrâ strepitum sint tumultuosè debacchantium, vt moderatè agant inter se, & fructum quæsitæ & inuentæ iam sapientiæ securi percipiant. His verò bibliopolas, librorum excusores, librarios, amanuenses coniungi debere, non attinet me dicere; res ipsa loquitur. Funginos denique homines, ne sapientibus molesti sint, tetrica inquam capita, quibus cum parum sit rei, multum tamen verborum est; stultos aut semistultos clariùs dixerim, qui nihil non effutiunt, nunquam non garrunt, sine vllò aut ingenij, aut iudicij acumine, psittacos dicas aut loquaces picas, defultoriè, quod ob os venerit, proclamantes; hos inquam omnes ne Sa-

pietibus posthac obstrepant, in insanientium domum, aut si domus vna non sufficit (nec verò sufficet) vicum inquam integrum, eumque bene magnum, ablegandos omnino censeo. Isthic sibi sapiant, donec insaniunt. Hòc modò prouisum erit reipublicæ. Nunc verò vbi omnes habitant promiscuè, quid tandem tranquillitatis sperari possit? Sapit vir, insana est vxor; liberi scelerati, & in omnem voluptatem propensi domum complent clamoribus; turbatur iocantium cachinnis auus, multis iam ab annis putridus senecio; rixantur serui, insaniunt vicini. An hæc est forma, bene & in ordinem digestæ reipublicæ? quis id patienter ferat? cui, vt maximè velit, tot inter turbas dabitur esse tranquillo?

*Refutatur
hæc insana
distributio.*

Ah miseros nos mortales! vt desipimus, cùm nobis sapimus! quas non ineptias congerimus, cùm cogitationibus nostris ab-blandimur, iisque frænum remittimus! Verùm vt paucis hoc absoluaui, quod tantùm absurditate suâ nouitateque placere potest: dic quæso castrorum metator, vicorumque designator acutissime, in quò vicò tute tibi domicilium conquireres? Iniurius sanè sum homini, id qui rogo: hominem enim verò longè supra vulgus sapientem alloquor. Quis dubitet igitur, quin in sapientum vicò domus ei collocanda sit, & quidem non vulgaris: Ita sit, isthic habita. Iam verò, vxorem tuam in quem vicum amandabis? Rides hïc, sat scio, & ne de hæc quidem dubitari posse illico clamas: in insanientium, aut certè non rectè sapientium ingentem vicum, ablegandam prorsus, & quidem quântocyus. At quâ de causâ? Quia desipit inquis, aut quod parum distat, sapit vt læmina.

Am verò tu? & ego quidem cum bene calculos subdixi, aio in stultorum compita compingendum te; illam verò in sapientum esse deducendam vicum, & quidem honorificè; neque enim & isthic deessent fæmina. Miraris quod id asseram? rationemque exquiris? Dicam. Tam sapiens cum sis, omnia vt rectè potueris ordinare, certè stultam tibi copulasse fæminam, non nisi extremæ, id est dementiæ, quis id non videt? vxor autem tenuitatis suæ sibi conscia, sapientem virum qui sibi præsto foret, quòd delegerit, ea demum summa dicenda est sapientia, igitur si stultus est, sapuit stulte, cum tu sapienter desipis. Quid hïc repones? vtrum vicum destinari tibi autumas? certe neutri es aptus, non

audiat

d d

insanien-

11.

12.

infanientium profectò, quia sapis hercle, sapis quàm qui maxime. non etiam sapientum; quia dum sic sapis, insipienter prorsus agis. Vos litem hanc domi quisque suæ, si vultis, dirimite. ego iam istud ago; aioque hinc ipsissimam rationem clarè deduci, cur tanta geniorum varietas, non in classes quæque suas sit distinguenda, verùm miscenda promiscuè: sic vt pauperes diuitibus, amani melancolicis, iracundis mansueti, incultis & rusticis vrbanis, malis bonis, sapientibus stulti, stupidi acutis intermixti, vnã pariter constituant, nec interpolatam habitatione rempublicam.

13. Nam, vt cætera taceam incommoda, quantam putas exorturam illico tumultuantium hominum tempestatem, vt executioni mandaretur hæc res? quis se rusticum, quis se iracundum, quis se melancolicum, quis se lentum, quis se insipientem fatebitur, cum nemo sibi non sit sapiens, nemo non mansuetus, nemo non elegans? sanè per vim sese mutuo è compitis eiicient homines, vt quisque quòd vult occupet; mutuisque sese vulneribus conficiant, de loco sibi debito dum disputatur: sicque confectus extinctusque erit orbis, antequam in suum ordinem rite sit discretus. En vt exercitum totum deles castrametator egregie, castra dum tam stultè dispungis & metaris.

14. Iam verò, vt dicere institueram, vt ita foret, totumque mortalium genus, in classes suas pro moribus, & genio cuiusque foret distinctum, tristesque tristibus, læti læti, mali improbis, probis probi, irã eruentes iracundis, mansuetis mãsueti, stultis insipientes, sapientibus modeste sapientes cohabitarent, vnaque conuuerent; sit ita, per me licet. At quamdiu credis duraturum eiusmodi commercium? ne diem quidem vnicum. Tanta est enim, non hominum tantum, sed & vnus hominis varietas, vt vix vnã sibi constet horã; semper est varius. quòd diem hodie ducit lætus, crastinum tristis exiger; nunc bile, vel atrã, vel flauã vrigemur: nunc perplacent omnia, nunc displicemus ipsimet nobis; nunc cantus nos delectant, nunc auribus officiant; nunc ad omnia exporrecti & agiles, nunc nobismet-ipsis lumus oneri. Quòd si ergo pro geniorum, morumque diuersitate, designanda est habitatio, queridie mutandæ sunt ædes; neque quidpiam totã vrbe videbimus, nisi yltro citroque migrantium insanas discursationes.

Neque possibile est, ob hominis inconstantiam & pro diuersitate rerum, vna varietatem.

Ita est. vix vnquam vitiõ nostrõ id fumus quod fumus, aut esse quod debemus. præterquam quod tanta præterea sit, non genij modo, sed & fortunæ nos circumstantis, morborum ingruentium, euentuum nos prementium varietas, vt iidem, licet maximè velimus, esse vix possimus. iam volumus quod nolimus; iam amplectimur quod horrebamus; iam timemus, iam amamus, alia semper atque alia; alij semper atque alij. voluitur & immutatur homo, *Et nunquam in eodem statu permanet.* Non igitur in mores aliorum quibuscum tibi conuiuendum est, perturbationis uæ causam reice, sed in tuos. Neque illud oggeras cum tali mihi pax esset, illi viro pacificè coniuerem, hæc vxor ex meo genio esset, cum hoc amico vitam ducerem iucundissimam, tranquillitas foret æterna. Erras inquam, erras quàm qui maximè. nam & tuus tibi mutatur genius, & is qui modò perplacet amicus, mutatur vt tu; nam & homo est similis tui, varietati vt tu obnoxius. Consonent, licet fides, dulcemque edant sibi consonæ symphoniam; quid tamen concentûs ab iis exspectari potest, si mutantur singulæ, nec statum, quem ars dedit, mordicis retineant? remittit se vna, altera in altiolem assurgit tonum, & sic tota interturbatur harmonia, vbi concordia non est constantia. Non igitur putidè conqueramur posthac, tam diuersis hominum genijs & conditionibus quod conuiuamus; ita certè fieri vt videtis oportuit. id tantum agite, quod, vt non turberimur hominum à nobis dissidentium vitijs, opportunè monet Apostolus, *Alter alterius onera portate, quæ euitare non potestis, & sic adimplebitis legem Christi,* Deique sic ordinantis omnia, voluntatem.

15.

Iob 14.

ad Gal. 5.

S. II.

At inquires diuersitatem illam indolis, conditionis, & geniorum Deus inter homines inducere non debuerat. Proponitur obiectatio: omnia scilicet equaliter diuidi debuisse.

Omnia in-
commoda
cessarent,
inquires, si

Illud quidem tandem fateor, inquires, hominum tam diuersæ fortunæ cum iam sint, tam varia corporum, animique constitutio, tanta morum, sanguinis, ingenij varietas, eos inter se misceri

16.

ceti